

Hermientje en haar grote Vriendin

M. HEYENK

**HERMIENTJE
EN HAAR GROTE VRIENDIN**

HERMIENTJE
EN HAAR
GROTE VRIENDIN

DOOR

M. HEIJENK

Met illustraties van Nans van Leeuwen

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

1. Het bos

Hermientje heeft het altijd wel geweten, dat het er was: het bos. Ver achter het huisje van juffrouw Daag. Je kon de donkere dennen zien, wanneer je op het bruggetje stond. Het bruggetje van de beek, die langs het huisje stroomt. De beek, waarin Hermientje haar bootje liet varen. Het bootje van een oude klomp. Dat wegdreef, omdat Hermientje met blote benen de beek inging om te zien, waar de kikkers woonden...

Toen waren opeens alle kikkers weg en haar bootje was ook

weg. Dat was naar het huisje van juffrouw Daag gedreven. Die rare juffrouw met de kromme rug en de wonderlijke stem . . . Maar 't was toch een aardige juffrouw, want ze heeft het bootje opgeschilderd en het een nieuw zeil gegeven en toen teruggebracht.

En nu zegt Hermientje niet meer „juffrouw Daag”, maar: „tante Gerda”.

Ze gaat vaak naar haar toe. Om te spelen met het bootje bij de steiger, op zij van het huis. Of om te luisteren naar het vertellen. Dat is ook fijn. Moeder heeft daar zo weinig tijd voor. Die moet hooien en rogge binden en melken.

Tante Gerda heeft wel tijd. 's Avonds, wanneer ze terug is van haar mevrouw in het dorp. Of 's zondags. Dan gaat Hermientje wel eens de hele dag naar haar toe.

En wanneer je dan achter het huis staat, kun je het grote dennenbos nog beter zien, maar . . . Hermientje is er nog nooit geweest. Ze zou er eigenlijk zo vreselijk graag naar toe gaan. Maar alleen gaan durft ze niet goed. Ze is pas vijf jaar. En Jansje van de burens vraagt ze niet om mee te gaan. Ze speelt ook haast nooit meer met haar, want Jansje gaat naar school en Jansje lacht tante Gerda stiekem uit om haar ronde rug . . .

Maar toen . . . eens op een zondag is Hermientje de kant van het bos uitgegaan. Ze was er al zó dichtbij, dat ze de dennen zoevend kon horen zingen.

En toch leken ze heel stil te staan . . . zo wonderlijk, zo donker, zo geheimzinnig.

Plotseling schreeuwde er een vogel. Hermientje schrok zo, dat ze zich vliegensvlug omdraaide en in één ruk doorrende naar het huisje van tante Gerda.

Die stond bij de kachel melk te koken voor de pudding, die Hermientje straks bij haar zou mogen eten. Ze wilde het panne-

tje net van het vuur nemen, toen Hermien met een vaartje naar haar toe kwam en het hoofd in de bloemetjesschort wegstopte van angst.

„Wat is er toch, kindje?” vroeg tante Gerda verwonderd.

„Hij schreeuwde zo!” bibberde Hermientje.

„Wie schreeuwde zo?”

„'k Weet niet. In het bos was het. Een heel lelijk dier!”

Tante Gerda lachte een beetje.

„Malle meid, moest je daar zo van schrikken? Er zijn geen lelijke dieren in het bos, hoor! Weet je wat? We zullen er samen naar toe gaan, wanneer het etert op is. Doen?”

O, fijn! Samen met tante Gerda durft Hermientje wel. En ze verlangt toch ook wel naar dat geheimzinnige van het bos. Wat zal er allemaal te zien zijn?

Dapper stapte ze naast tante Gerda weg.

Maar hoe dichterbij het bos kwamen, hoe steviger haar handje zich vastklemde aan de schort met bloemen. Ze waren nu al verder dan ze 's morgens alléén geweest was. En toen . . . opeens . . . was ie er weer . . . de schreeuw van het lelijke dier.

Hermientje stond stokstijf. „Dat was 't!”

„'t Is een vogel,” zei tante Gerda. „Een Vlaamse Gaai. Die waarschuwde de andere dieren, dat er mensen aankomen.”

„Waarom? We doen toch niks?”

„Nee, maar dat weet ie niet. Soms doen de mensen wel kwaad. Daarom zijn de dieren bang voor de mensen.”

Hermientje moest bijna lachen. Die vogel schreeuwde dus zo, omdat hij bang voor haar was. En 't was juist andersom. Zij was bang voor die vogel.

Ze is nu helemaal niet meer angstig, maar wel een beetje verdrietig. Wanneer alle dieren zich nu gingen verstoppen, zouden ze niet veel bijzonders zien.

„Welke dieren zijn er dan, tante Gerda?”

„Nou, hazen en konijnen en soms wel een ree.”

„Zijn die allemaal in het bos?”

„Ja, allemaal.”

„Zullen we ze zien, als we heel voorzichtig lopen?”

„Misschien wel.”

Toen liet Hermientje tante Gerda los, tilde haar rokje wat op en zette haar voeten heel zacht neer. Zo loop je voorzichtig, zie je.

„Moet u ook doen tante Gerda.”

Die pakte lachend de bloemetjesschort in beide handen.

Hermientje, die nu vooropliep, keek eens argwanend om. Nee, tante Gerda zette haar voeten niet zo erg voorzichtig neer, maar gelukkig hoorde je haar toch bijna niet.

Zo kwamen ze in het bos. De Vlaamse Gaai riep de dieren weer toe, dat er mensen aankwamen. Hermientje schrok er al niet zo erg meer van. Ze vond het alleen maar jammer, dat ze nu allemaal zouden wegkruipen. De ree ook. En ze zou zo graag een ree zien.

„Wat is eigenlijk een ree, tante Gerda?”

„Die ziet er haast net zo uit als de herten in de hertenkamp, waar je laatst met vader geweest bent. Ze hebben soms ook een takje op de kop.”

Een takje op de kop? Ja, wacht eens. Hoe noemde vader dat ook weer? Horens? Nee, een koe heeft horens. Hoe was 't ook weer? Hermientje moest heel diep nadenken, maar plotseling wist ze het: „Gebei!”

Tante Gerda keek verschrikt op. „Een bij? Waar dan?”

„Nee,” lachte Hermientje. „Ik bedoel dat takje op de kop. Dat is een gebei.”

„Een gewei is dat,” verbeterde tante Gerda. „Ik dacht, dat je een bij zag. 'k Was al bang, dat die me steken wou.”

Bijen kunnen steken, maar ze halen ook honing uit de bloemetjes. Honing is lekker, vindt Hermientje. Zou tante Gerda echt bang zijn voor bijen?

„Zou u bang zijn als er een heleboel bijen op uw bloemetjeschort kwamen zitten?”

„Nee, hoor! Als je ze niks doet, steken ze niet. Wel als je gaat slaan. Maar de bloemen van m'n schort lusten ze toch niet.” Tante Gerda lachte.

„Nee, hè, 't zijn geen echte. Ze ruiken ook niet.” Hermientje duwde even haar neus tegen zo'n bloemetje.

Toen gingen ze weer verder. 't Bos was toch heel anders dan Hermientje zich voorgesteld had. Eigenlijk was er niets geheimzinnigs aan. Soms was er een open plek met wat struiken en heipollen.

„Dat is mooi als die gaan bloeien, Hermientje. Dan gaan we er nog eens weer naar toe, hè?”

Natuurlijk, Hermientje wil er nu veel vaker heen. Ze heeft lang alles nog niet gezien. Nog niet eens één dier. De Vlaamse Gaai heeft ze wel goed gewaarschuwd . . .

Maar plotseling, toen ze al een heel eind gelopen hadden en tante Gerda zei, dat ze maar eens terug moesten gaan, schoot er vlak voor hun voeten een haas uit de struiken. Hermientje stond even verschrikt stil, maar toen deed ze een paar dwaze sprongen, de haas achterna, om hem maar goed te kunnen zien. Maar die was al niet meer te zien. Hermientje kwam terug. Wat was dat? Tante Gerda lag op haar knieën. Was ze gevallen? Op de mooie schort?

„Wat doet u?”

„Kijk, hier heeft hij gelegen . . . 't plaatsje is nog warm.”

Hermientje zag een klein kuiltje tussen de heistruiken. Ze voelde . . . lekker warm.

„Is dat z'n bedje?”

„Ja, dat is het leger van de haas.”

Leger ... wat leuk. Nu heeft ze alweer wat nieuws geleerd.
Gewei ... leger ...

„Soldaten hebben ook een leger,” beweerde ze. Ze wist het van oom Herman. Die is eens in z'n soldatenpakje bij hen geweest.

„Waar is die haas nu naar toe?”

„Die heeft zich ergens anders verstopt.”

„Komt ie vannacht weer hier slapen?”

„Misschien wel. Maar nu moeten we terug. Je moet eten en ook slapen.”

Nou, Hermientje heeft een lekker bedje. Veel fijner dan zo maar op de grond.

En toen ze een poos later daar inlag, droomde ze van een haas in een soldatenpak, die hard wegliep voor een bij. Een grote haas, die pardoes tegen Hermientje opliep . . . Ze voelde de zachte haartjes . . . Maar toen ze hem pakken wilde, werd ze wakker met de pop in de handen. Want pop Joosje sliep bij Hermientje in bed . . .

2. De ree

Die hele lange zomer lag het bos daar te lokken. Het scheen te roepen: „Kom dan, Hermientje. Je hebt lang alles nog niet gezien. Weet je al, waar de konijntjes hun hol hebben? En waar de Vlaamse Gaai, die lelijke verklikker, z'n nest heeft? En je hebt nog niet eens een ree gezien.”

Maar Hermientje mocht eigenlijk niet zover alleen. En tante Gerda had niet altijd tijd en ook wel eens geen zin om mee te gaan.

„Als de hei gaat bloeien, gaan we er toch vast weer heen, hè?”

„Natuurlijk, dan is het er erg mooi. En je kunt zulke prachtige dingen maken van die bloeiende hei. Een mandje, waar je bloemen inzet. Dat deden wij vroeger.”

Hè, Hermientje wilde dat ook wel. Telkens vroeg ze: „Gaan we dan?”

„Maar ze bloeit nog niet. Je bent ook zo ongeduldig,” lachte tante Gerda.

„Heus niet?”

En dan gingen ze maar eens weer kijken.

En eindelijk, toen ze er wel een paar weken niet geweest waren,

had de hei het feestkleed aan. Een paars kleed van allemaal bloempjes. Ze had ervan geplukt, handen vol... Tot tante Gerda zei: „Wat wil je daar toch allemaal mee?”

Ja, dat wist Hermientje zelf ook niet. Ze drukte haar hoofd in de geurende bos. Heerlijk rook dat. Ze zou er thuis een heleboel lege jampotten voor opzoeken. Dan leek de kamer ook wel een bos.

Ze plukte toch maar niet meer. Tante Gerda zei ook, dat het jammer was van die mooie hei. Als je het tenminste later toch weg zou gooien. „En buiten hebben de bijen er nog wat aan en de vlinders.”

Kleine blauwe vlindertjes vlogen vrolijk heen en weer.

Aan haar voeten ritselde het: een hagedisje...

O, Hermientje had wel heel lang willen blijven. De zon scheen en de lucht was zo blauw. Tante Gerda wist zoveel te vertellen over de hei en de dieren en de bloemen. Ze wees naar een klein rood plantje. Dat had haren met druppeltjes op de blaadjes. Zou die zweten van de warmte? Maar zo verschrikkelijk heet was het toch ook niet. „Nee,” zei tante Gerda. „Daar plakken de vliegjes aan vast, als ze er overheen lopen. Die plant eet vliegjes op.” Hermientje moest lachen. Dat kon toch niet. Een plant, die vliegen eet! Hermientje had liever wat anders, hoor! Van die lekkere pudding, die ze 's zondags wel eens kreeg bij tante Gerda. Gele pudding, soms wel met krenten of rozijnen erin. Nou, asjeblijft!

„Kijk, en die rode draden door de hei, met van die kleine bloemetjes eraan... zie je ze?” wees tante Gerda weer.

Ja, Hermientje zag het. Maar wat was daarmee? Was het dan geen hei? Een beetje verkleurd misschien? Ze bukte zich om eens goed te kunnen kijken.

„Weet je wat het is?”

„Ook hei?“ aarzelde Hermientje.

„Nee,“ zei tante Gerda geheimzinnig. „’t Is duivelsnaaigaren.“ Toen schoot Hermientje nog harder in de lach. Uit de platenbijbel, waar ze wel eens in mocht kijken ’s zondags, weet ze van Adam en Eva in het paradijs. Daar kwam de duivel, maar die zat in een slang . . . Een slang heeft toch geen kleren aan, die hij moet naaien? Met rood garen nog wel?

„Wat moet de duivel dan naaien?“

„Nee, niks hoor!“ Tante Gerda lachte ook. „’t Is zo maar een naam, die de mensen bedacht hebben.“

„’t Is eigenlijk geen mooie naam, vind ik.“

„Nee, maar ’t is ook geen mooi plantje. ’t Groeit over de hei heen en steelt het eten, dat de heiplantjes voor zich zelf uit de grond halen. ’t Is te lui om met z’n eigen wortels eten te zoeken.“

„Oh . . . dat is gemeen!“ vond Hermientje. „Dan krijgt de hei niks meer te eten en gaat zeker dood, hè?“

„Ja, die gaat dan langzaam dood.“

Hermientje stak haar tong uit tegen die rode draden. „Lelijkers!“

Rare dingen gebeuren er toch op de hei. Een plant die vliegjes eet en één die het eten door een ander laat halen. Dieren die bang zijn voor de mensen en hard weglopen. Die moeten elkaar wel goed verstaan, want als de Vlaamse Gaai roept, hollen en vliegen ze allemaal weg . . .

Maar er moet ook nog een ree zijn. Die heeft Hermientje nog nooit gezien en dat is wel erg jammer . . .

Op een zondag mocht Hermientje na het broodeten nog even naar tante Gerda om haar welterusten te zeggen, omdat ze die middag met vader en moeder was uitgeweest en haar vriendin de hele dag nog niet gezien had. Maar tante Gerda was niet in

haar huisje en niet erachter, niet in de schuur en ook niet bij de steiger. Hermientje moest zo weer weggaan. Wat naar!

Maar toen ze de weg opliep en even omkeek naar het bos, zag ze heel in de verte iemand lopen . . . een beetje gebogen. Dat moest tante Gerda zijn en die ging naar het bos. Hermientje ging hollen.

Toen tante Gerda al een klein eindje het bos in was, hoorde ze iemand hijgend aankomen. Ze keek om.

Daar was Hermientje met een rode kleur van het lopen.

„Maar kindje, wat is er?”

„'k Mocht even naar u toe, maar u was er niet.” Hermientje moest heel diep ademhalen voor ze verder kon praten. Haar oogjes hunkerden. „O, mag ik asjeblijft mee het bos in?”

Tante Gerda aarzelde. „Moest je niet dadelijk weer naar huis? 't Is haast bedtijd.”

„'k Mocht wel heel eventjes blijven,” beweerde Hermientje.

Eigenlijk had moeder daar niks van gezegd, maar 't was nu juist zo prachtig in het bos. De zon was al haast onder en er lag een rode gloed op de bomen, alsof er een vuur brandde, maar er kwam geen rook af. Natuurlijk niet, stel je voor, dat het bos zou verbranden! Waar zouden de dieren dan moeten blijven en de ree?

„Nou, kom dan maar.”

Tante Gerda pakte haar bij de hand. Ze gingen als twee stoute kinderen. Hermientje wist eigenlijk toch niet of het wel mocht . . . Dit was niet: eventjes welterusten zeggen . . .

Och . . . maar ze hoefden maar een klein eindje te gaan. Heel eventjes . . . En toen . . . juist toen . . . zagen ze hem: de ree. Ze stonden alle drie opeens stil. De ree ook. Met grote, verbaasde ogen keek hij naar die wonderlijke wezens, daar bij een berke-boompje.

Tante Gerda en Hermientje bewogen zich niet. Anders zou hij misschien verschrikt worden en weglopen. Nu dacht hij vast, dat ze erbij hoorden, bij de hei en de bomen en de andere dieren. Of was ie er toch nog niet zeker van?

Hij tilde zijn ene poot een beetje op, alsof hij van plan was bij het minste gerucht er vandoor te gaan. Hermientje zag een klein wit vlekje boven z'n linkervoorpoot. Ze zag een takje op z'n kop . . .

Ze trilde bijna van spanning. Hoelang zou hij blijven staan? Haar éne been ging zo akelig prikken. Ze zou het willen verzetten, maar durfde niet.

De ree mocht niet weglopen. Met voorzichtige pasjes kwam hij wat dichterbij. Angstig en toch nieuwsgierig. Wat kon dat toch zijn, daar in de verte? Hij stak z'n kop in de wind en snufte . . . O, dat vervelende been van Hermientje. Ze moest het anders zetten. Er knapte een takje en plotseling was de ree verdwenen, met grote sierlijke sprongen de ondergaande zon tegemoet . . .

't Laatste wat ze zagen, was een witte vlek onder de staart.

„Zie je dat, Hermientje, die plek? Dat is de spiegel.”

Wat raar, dacht Hermientje. Wie houdt nou de spiegel achter zich? Dan kun je er toch niks in zien?

Ze keek tante Gerda eens aan. Die maakte zeker een grapje. Maar toen ze haar zo zag staan, vergat ze de hele spiegel en zelfs de ree. Want ze was zo mooi, nu. De laatste stralen van de zon gaven haar wangen een gouden glans. Je zag de rimpeltjes en groefjes niet meer. En de zwarte sliert haar over haar voorhoofd was nu niet lelijk. De zon spon er gouden draden door . . . En die ogen, die waren het mooist van alles. Ze keken stralend de richting uit die de ree gegaan was. Die was al lang niet meer te zien. Maar Hermientje had nu wat anders te kijken. Hoe kon iemand opeens zo mooi zijn? Aarzelend pakte ze de hand van

tante Gerda. Ze trok eraan, zó, dat het hoofd wel omlaag moest . . . heel dicht bij Hermientje. Die sloeg haar armen om haar hals en drukte een kus op die roodgekleurde wang. Aan haar oor fluisterde ze: „Lieverd!”

Toen werden de wangen van tante Gerda nog roder. Van blijdschap.

Ze heeft Hermientje helemaal naar huis gebracht, naar de boerderij. Maar ze wilde niet mee naar binnen, want ze was toch altijd nog een beetje huiverig voor andere mensen.

Hermientje begreep dat niet. Zij vond tante Gerda de mooiste en liefste van allemaal. Misschien haast nog liever dan moeder?

Och nee, dat toch eigenlijk niet. Maar zo anders. Zo, dat je er stil van werd en maar kijken moest, net als bij die ree.

Bij het hekje zei tante Gerda: „Welterusten, bosfee!”

En Hermientje lachte blij . . .

3. Op visite

Toen Hermientje zes jaar werd, is tante Gerda toch echt op visite geweest bij haar thuis. Op de boerderij. In de mooie kamer nog wel! Dat moest, vond Hermientje, want ze was immers jarig! Jansje was er, met haar moeder. En tante Toos uit de stad. Die bracht een schooletui voor haar mee. Hermientje moet immers gauw naar school! Wanneer de vakantie van Jansje om is, moet die haar meenemen. Achter op de fiets. Jansje heeft daar eigenlijk niet veel zin in. Zij zit al in de derde dan en Hermientje komt pas in de eerste. Die verlangt er wel naar. Ze zal

dan met andere kinderen spelen. En ze zal veel leren. Ze zal luisteren, wanneer de juffrouw vertelt. Dat zal allemaal erg fijn zijn.

Maar dan ziet ze tante Gerda. Die zit daar wat verlegen lachend. 't Is ook zo raar om hier te zijn, in de mooie kamer van de boerderij. Bij de boerin, die thee en kersen in een glas rondgeeft. Bij die andere boerin, met dat dikke rode gezicht en bij die dame uit de stad . . .

Zal er straks nog wel tijd overblijven om bij tante Gerda te zijn? denkt Hermientje opeens. Misschien kan de juffrouw op school wel erg mooi vertellen, maar ze weet vast niet zoveel over het bos en de dieren . . . Misschien kunnen de kinderen op school wel leuk spelen, maar het spelen bij het steigertje of in de kamer met de knopendoos van tante Gerda is vast mooier . . .

En Hermientje neemt zich voor om vaak naar het huisje te blijven gaan. 's Avonds, wanneer ze terug is uit school. Of 's zondags. Vooral als de hei bloeit.

Hè, Hermientje zou eigenlijk nu ook wel weg willen. Weg van Jansje en haar moeder. Weg van tante Toos uit de stad, met de kapperskrullen en haar stiekeme lachje om de slordige haarslierten en het kleine knoetje van tante Gerda. Ja, Hermientje ziet het wel . . .

Weg, naar het bos, met haar grote vriendin, want die hoort hier eigenlijk niet. Hier kan ze geen mooie vertelsels doen. Jansje zou maar stilletjes lachen en de boerin zou meewarig haar rode hoofd schudden. Die begrijpen dat toch niet. Die weten niet van de gezellige kamer in het huisje bij de beek. Met de ronde tafel en de trommel met zuurtjes die in de kast staat. Alleen voor Hermientje wanneer die komt. Van de platenbijbel, waar tante Gerda zo mooi uit vertellen kan. En die zit hier nu maar zo heel stil . . . zo . . . zielig . . .

Hermientje gaat bij haar stoel staan en fluistert: „Daag . . . !” Omdat ze niks beters weet te zeggen . . . Maar ze begrijpen elkaar ook zó wel. 't Betekent: Wij beiden, hè!?

Zo was tante Gerda dus op visite bij Hermientje . . . om die een plezier te doen. Maar ze was eigenlijk blij, dat ze na het tweede glaasje kersen-op-sap weer weg kon gaan. En toen ook Jansje en haar moeder en tante Toos met de krullen weg waren, vroeg Hermientje of ze nog even naar het huisje aan de beek mocht. Moeder keek verwonderd. „Ze is er toch net geweest?”

Die begreep niet, dat dat niet echt was. Het was daarnet een andere tante Gerda dan in haar eigen huisje en in 't bos . . .

Maar omdat Hermientje jarig was, mocht het toch even.

Ze nam de dikke plak chocola mee, die ze op haar verjaardag gekregen had. Dat mocht natuurlijk ook, want die was echt van haar.

Tante Gerda was net aan haar boterham met kaas bezig, toen de kleine voetjes op de tegeltjes klepperden. Nauwelijks zag ze Hermientje, of er kwam zo'n blijde lach op haar gezicht, dat Hermientje zich daarmee gelukkiger voelde dan met het mooie schooletui van tante Toos uit de stad . . .

„k Mocht nog even naar u toe.”

„Wat fijn, kindje! Heb je een prettige verjaardag gehad? Je hebt veel gekregen, hè? En dan zo'n mooi etui!”

Maar Hermientje wil nu niet over een etui praten of over de school. Ze wil heel wat anders. „Gaan we nu nog eventjes naar het bos? Heel eventjes?”

Tante Gerda nam de laatste hap van haar boterham en schoot in haar klompen. „Kom dan maar gauw.”

En weer, net als twee ondeugende kindertjes, haastten ze zich het weggetje over naar de donkere dennenrij met daarachter de hei.

De bloeiende hei . . .

Bij de laatste denneboom ging Hermientje zitten, met haar rug tegen de ruwe schors. Tante Gerda moest er ook bijkomen. Hermientje verdeelde haar plak chocola. De hei geurde en tante

Gerda keek nu niet verlegen, maar heel gelukkig . . .
En dit was het mooiste van de hele verjaardag, vond Hermientje . . .

4. De school

De juffrouw heeft goudblond haar. Wanneer de zon door de hoge ramen van de school schijnt, gaan ze glanzen. En haar handen, die af en toe op je bank rusten, zijn heel blank, met erg schone nagels.

Ze heeft heel mooie jurken aan, bijna elke dag een andere. Al zijn ze nog niet eens vuil. Zou haar moeder ze dan alweer moeten wassen? Of zou ze die zelf wassen? Dat zal wel niet, met die mooie handen. Ze zal zich zelf wel goed wassen, want ze ruikt altijd zo lekker naar heerlijke zeep of zo . . .

Ook in de klas gaat ze vaak de handen wassen onder het fonteyntje. En ze wordt toch eigenlijk niet eens vuil. Moeder wel, thuis, wanneer ze in de tuin werkt of vader helpt op het land . . . en die wast haar handen niet eens zo vaak.

Ja, 't is wel een heel schone en mooie juffrouw, de juffrouw van de eerste klas. Ze kan ook wel vertellen. Heel anders dan tante Gerda, maar toch ook wel mooi. Maar van wat ze op het zwarte bord zet, snapt Hermientje nog niet veel. Al die rare tekens! 't Zijn letters, zegt de juffrouw en die moet je lezen. Ze zegt ze voor en dan moeten alle kinderen ze nalezen.

Hermientje dacht, dat lezen heel anders was. Dat je dan een dik boek voor je moest hebben, zoals de platenbijbel van tante Gerda. Dit lezen is niet zo erg leuk en Hermientje kijkt liever naar de gouden haren van de juffrouw dan naar de wijzende stok. Maar dat vindt de juffrouw niet goed. „Hermientje, naar 't bord kijken,” zegt ze dan.

Hermientje schrikt ervan. Ze zat net te bedenken, dat het haar een beetje op de roggeshoven leek. De rogge, die vader pas van 't land gehaald heeft. Samen met oom Teunis, de daghuurder. Maar nu moet ze roepen: OO, samen met de andere kinderen. Want Hermientje is in school. De boerderij en het land en vader en moeder zijn ver weg . . .

Elke morgen komt Jansje haar halen. Die heeft een fiets en Hermientje mag achterop zitten. Daar heeft Jansje een beetje over gemopperd thuis. Maar dat weet Hermientje niet. Die kruipt 's morgens moedig op de slingerende fiets en laat zich rijden naar de school met het zwarte bord en de schone juffrouw.

Wanneer ze op het schoolplein zijn, gaat Jansje gauw met de kinderen van haar klas spelen. Hermientje stond eerst wat onwennig te kijken, maar nu holt ze ook al achter de anderen aan. Want zo spelen ze op school.

't Is wel heel anders dan het spelen bij tante Gerda. Wat vreemd allemaal, maar het gaat toch. 't Moet immers ook wel als je zes jaar geweest bent. Als je op school bent . . .

Soms spelen ze samen met de juffrouw. In een grote kring. Eerst loop je rond, dan sta je opeens stil en laat de handen van je buurtjes los. Je draait een keertje rond en laat je dan op de grond vallen. Leuk wel, vooral dat op de grond vallen . . . Hermientje zal het goed onthouden en ook aan tante Gerda leren. Je kunt het best met z'n tweeën doen.

Ze ziet ze allemaal 's avonds na schooltijd pas weer. Tante Gerda en vader en moeder ook. De school is te ver om tussen de middag thuis te komen. Daarom hebben ze een boterham bij zich. Jansje in een zakje, dat in de fietstas zit, maar Hermientje in een echt boterhammentrommeltje. Groen, met poppetjes. Dat kun je aan een touwtje om je hals hangen. 't Is 's middags altijd een verassing, wat moeder erin gestopt heeft. Natuurlijk kun je ook wel

eerder kijken, maar dat is lang zo leuk niet. Er is wel eens een plak koek bij of een snee krentenbrood. Dan zitten 's middags de kinderen, die veraf wonen, met hun zakje of het trommeltje in de klas van de bovenmeester, en de juffrouw of de meester zit erbij. Die zegt, dat ze hun handen moeten vouwen, net als thuis. En dat ze niet moeten kruimelen op de bank. Ook al net als thuis. Daar mag je ook niet met je brood op de tafel knoeien.

't Went wel gauw allemaal. Ze heeft veel te vertellen, die eerste dagen. Aan moeder, maar vooral aan tante Gerda. Moeder heeft het vaak zo druk. Tante Gerda heeft altijd tijd om te luisteren. Hermientje vertelt van het rare lezen. Moet je nou werkelijk zo leren lezen?

Tante Gerda knikt. Ja, zo moet dat. Zo heeft ze het zelf ook geleerd vroeger.

O, gelukkig. Dus Hermientje zal ook later wel uit de dikke platenbijbel kunnen lezen, net als tante Gerda. Want die heeft het ook zo geleerd . . .

Ze zingt het versje, waarbij je de handen plotseling los moet laten, een keertje ronddraait en je je dan laat vallen. „Toe dan, u ook! Handen vast, handen los . . . ronddraaien . . . en vallen.” Dat eerste stuk gaat wel, maar het laten vallen lukt niet erg bij tante Gerda. „M'n benen zijn te stijf, m'n kind!”

Ja, hoe moet dat nou? Dat vallen is juist 't leukst.

Tante Gerda vindt het echt een beetje jammer, dat ze Hermientje moet teleurstellen. Ze zegt: „Zullen we naar het bos gaan?” Hermientje is opeens de school en de spelletjes en het lezen vergeten. Och ja, natuurlijk. Met tante Gerda ga je ook niet van die kinderspelletjes spelen. Ze past daar niet bij. Net zomin als ze paste in de mooie kamer van de boerderij. Tante Gerda hoort bij haar huisje met het steigertje en bij het bos . . .

5. Tante Gerda weet zoveel!

De hei bloeit al niet zo mooi meer. Maar bij een berkeboompje staat een paddestoel. Rood, met een heleboel witte vlekjes. Zo leuk! Hermientje zou hem wel mee willen nemen voor de juffrouw, morgen. „Mag dat?”

Ja, dat mag, maar dan moet ze straks wel goed haar handen wassen, want die paddestoel is vergiftig, zegt tante Gerda.

„Vergiftig?”

„Ja, je kunt er ziek van worden, wanneer je er wat van in je mond steekt.”

„O.” Nou dan laat Hermientje hem maar staan. Misschien is de juffrouw niet eens blij met zo'n vergiftige paddestoel.

Zouden er eigenlijk veel vergiftige dingen zijn? In school soms? Waarom wast de juffrouw anders zo vaak haar handen?

„Is krijgt ook vergiftig, tante Gerda?”

Tante Gerda kijkt heel verwonderd. „Hoe kom je daar nu bij, malle meid?”

„De juffrouw wast telkens haar handen, ook wanneer ze alleen maar het krijtje heeft vastgehouden.”

„Dat is dan een hele nette juffrouw. Krijt is niet vergiftig, hoor! Er zijn maar weinig vergiftige dingen. Je hoeft niet bang te zijn.”

Hè, gelukkig! Hermientje kreeg opeens al zo'n raar gevoel in

haar buikje. Ze dacht: 'k Word vast ziek. 'k Heb natuurlijk al zoveel vergiftigde dingen aangeraakt. Maar 't is gelukkig niet waar en de buikpijn is meteen weer over . . .

Even later zien ze weer een paddestoel. Nu is ie oranje. Tenminste . . . tante Gerda zegt, dat het een paddestoel is, maar hij ziet er heel anders uit dan een paddestoel moet zijn. Die heeft immers een bolle hoed en een steel eronder? Deze is maar een beetje plooiërig van boven. Zoals het kleedje van de schoorsteenmantel bij moeder thuis. Tante Gerda houdt haar zeker voor de gek.

„'t Is niet echt een paddestoel, hè?” lacht Hermientje.

„Ja, heus en je kunt 'em ook opeten.”

Nee maar zeg, nou wordt ie goed! De ene keer mag je er vooral niks van in je mond steken en dan weer kun je een paddestoel opeten. Hoe zit dat nou?

Tante Gerda legt uit: „Er zijn vergiftige en niet vergiftige. En dan zijn er ook nog, die je kunt opeten.”

„Hebt u ze wel eens gegeten?”

„Ja, bij m'n mevrouw heb ik ze één keer gehad. En later heb ik ze zelf nog eens klaargemaakt.”

„Lekker?” vraagt Hermientje met een vies gezicht.

„Ja, 't gaat wel.”

Nou, Hermientje denkt, dat ze toch maar liever een pannekoek met stroop heeft. Maar ze vindt tante Gerda erg knap, dat die al die dingen weet.

„Hoe weet u dat toch allemaal over de paddestoelen en het naai-garen van de duivel en zo?”

„Dat heb ik gelezen. 'k Kon niet zo erg goed meespelen op school, omdat ik zo vaak ziek was en om mijn kromme rug. Dan gaf de meester mij maar een boek en mocht ik lezen. En later las ik ook nog graag.”

De stem van tante Gerda klinkt heel zacht, alsof ze zich een beetje schaamt, dat ze zo over zich zelf praat. Tegen die kleine Hermientje nog wel . . .

Die wordt er even stil van en eigenlijk ook een beetje bedroefd. Is die arme tante Gerda zo vaak ziek geweest en kon ze nooit met andere kinderen meespelen? Wat erg!

Ze moet iets zeggen om haar weer vrolijk te laten kijken en om dat droeve weg te jagen. Om te laten zien, hoeveel zij van haar houdt, al heeft ze ook een kromme rug en al klinkt haar stem soms een beetje vreemd. Dat merkt Hermientje trouwens al niet eens meer. Want die stem vertelt van mooie vreemde dingen. Dingen, die de juffrouw van school misschien niet weet. Die roept maar van: OO en AA. En wanneer ze vertelt, gaat het over eendjes en muisjes. Je kunt met de klomp voelen, dat die verhaaltjes niet waar zijn. De vertelsels van tante Gerda zijn allemaal echt.

Hermientje zegt: „U bent veel knapper dan de juffrouw.”

Ha, ze lacht alweer. „Och jij. Dat is helemaal niet waar, hoor!” Maar Hermientje knikt nog eens nadrukkelijk: „Wel waar . . . veel knapper!”

„Waarom denk je dat dan?” wil tante Gerda weten.

„Nou, u hebt zoveel gelezen en de juffrouw kan alleen maar lezen van het bord.”

„Nee, hoor, de juffrouw kan ook heel goed lezen, maar zo moet ze het aan jullie leren. Je moet maar goed je best doen, dan kun je het zelf ook gauw.”

Ja, dat is ook zo. Dan kan Hermientje zelf die boeken lezen, waar alles in staat van konijnen en planten . . .

Dan zal ze morgen maar weer goed meeroepen van: OO en AA . . .

Als je zo moet leren lezen . . . vooruit dan maar . . .

6. Lekkere bramen

Ze lopen nog maar steeds verder. 't Is net of tante Gerda een stiekem plannetje heeft. Ze lacht zo geheimzinnig. Ze gaan nog een eindje de hei over en dan ziet Hermientje een smal paadje. O, zo smal! Je kunt het nauwelijks zien. De heistruiken groeien er haast overheen.

„Een konijnepadje,” zegt tante Gerda.

Ze zijn nu zelf ook konijntjes, want ze lopen er achter elkaar overheen. Tante Gerda voorop. Hier is Hermientje nooit geweest. Dit is helemaal nieuw.

Tante Gerda kijkt eens om. „Vind je 't leuk?”

Ze knikt opgetogen. Heerlijk is het. Ze zou willen huppelen, zoals konijntjes doen. Ze is weer zo blij. Want dat droeve van daarnet is helemaal weg.

Er komen nog meer nieuwe dingen voor Hermientje. Plotseling staan ze midden tussen kleine struikjes. Ze reiken niet hoger dan tot haar middel. Ze hebben groene blaadjes. En ze ruiken zo eigenaardig! Lekker eigenlijk wel, maar toch anders lekker dan de eau de cologne uit moeders flesje. Waaruit ze 's zondags wat op haar zakdoek doet, wanneer ze naar de kerk gaat . . .

Hermientje bukt zich om eens goed te ruiken.

Net kijkt tante Gerda om. „Dat ruikt kruidig, hè? Vind je 't lekker?”

Kruidig? Leuk woord. Hermientje moet het een paar keer zacht

zeggen: „Kruidig . . . kruidig . . .” Je zou er op kunnen dansen.
Hupla . . . hupla . . .
„Gagel,” zegt tante Gerda. „Dit is gagel.”
Gagel . . . kruidig . . . Nu moet Hermientje er werkelijk even

bij springen. Hoog . . . laag. Hoog . . . laag. Het konijn Hermientje springt op het konijnepaadje en tante Gerda lacht maar. Een klein eindje lopen ze tussen de gagel door. 't Gaat lastig. 't Zijn net handen, die je pakken willen. De groene takken krasen langs je benen. Langs de blote benen van Hermientje. Dat doet zeer. Tante Gerda heeft er niet zoveel hinder van, omdat ze zulke lange rokken aan heeft.

Maar al gauw komen ze aan het eind van het bos. Hier begint het land van boer Willems. Tenminste aan de andere kant van de sloot, waar ze nu voor staan.

Hermientje kijkt tante Gerda aan. Wat moeten ze nu? Weer terug? Die sloot is immers te breed om erover te kunnen?!

„Kom maar, Hermientje.”

Nu gaan ze vlak langs het water. Blijven dan staan bij een smal plankje over de sloot.

„Durf je hierover?” lacht tante Gerda.

Natuurlijk durft ze dat. Ze gaat al. Met haar klompjes over het kleine bruggetje. Klep . . . klep . . . klinkt het.

Aan de overkant staat ze te wachten op tante Gerda, die haar rokken bij elkaar pakt, alsof ze bang is, dat ze anders nat zullen worden. Dan schuift die ook de wiebelende plank over, heel voorzichtig.

Er grazen koeien in het weiland. Ze kijken even op. „Wat komt daaraan? Mag dat zo maar? Boe!” Dan gaan ze maar weer gras eten.

„Kijk, daar is de boerderij van boer Willems. Je kunt het rode dak zien tussen de bomen door. We zullen ernaar toe lopen door het weiland. Dan kunnen we zo weer op de weg komen. De weg naar het bruggetje over de beek. Vind je dat niet leuk? Of ben je erg moe?”

Moe? Hermientje? Niks, hoor!

Een paar koeien komen achter hen aan. Op een afstandje. Nieuwsgierig, wat die twee toch uitvoeren. Vreemde mensen in hun weiland. Boe! Dat mag toch niet! Kijk, nou bukken die twee zich. Bij het prikkeldraad. Er staan wat struiken, daar. Struiken met doorns eraan. Braamstruiken! Met rijpe bramen.

Hermientje zag ze het eerst. Pikzwarte bramen, die je zo maar in je mond stopt en wegzuigt. Net limonade! Heerlijk!

En nu ze zich bukken om te plukken, zien ze er opeens veel meer. Hele trosjes.

Hermientje graait en grijpt en eet. Wanneer haar mond nog vol is, heeft ze ook alweer een handvol en ze weet niet, hoe gauw ze slikken moet.

Dan reikt ze een handjevol tot pap geknepen bramen aan tante Gerda, maar die lacht. „Eet ze zelf maar op, hoor! Ik pluk er ook wat.”

Maar zij doet het kalmpjes aan. Want, weet je, je krijgt er zulke zwarte vingers van, wanneer je ze zo stukknijpt. Hermientjes handen zien er tenminste zo zwart uit! En haar mond! „Je begint op een negertje te lijken!” zegt tante Gerda.

Er komt een koe kijken. „Boe!” roept die tegen een andere koe. „Moet je nou eens komen, zeg!”

Maar wanneer die net het logge lichaam schommelend in beweging zet, worden ze allebei teruggeroepen door de boer, die met een rammelende melkkar van de boerderij is gekomen om de koeien te gaan melken.

„Allo . . . allo . . . ,” roept hij en gaat meteen de wei in om de luie koeien op te drijven.

En daaraan merkt tante Gerda, dat het al laat is. Tenminste laat voor Hermientje, want die moet nog eten en dat doen ze altijd voor het melken bij haar thuis. Misschien hebben ze het al wel op en zijn naar het weiland, net als boer Willems. En nou was Hermientje er niet. Door háár schuld. Hermientje was immers zo maar even uit school naar haar toe gegaan, omdat ze wist, dat tante Gerda thuis was en niet naar haar mevrouw . . . En nu zijn ze al zo lang weg . . .

„Kom kindje, we moeten nodig weg. Moeder zal niet weten, waar je blijft.”

Hermientje kijkt nog even naar de rijpe bramen, die moeten blij-

ven zitten, omdat ze geen tijd meer hebben. Tante Gerda pakt haar hand, die zwarte bramenhand. En dan gaan ze het hek door, het weiland uit.

Bij de boerderij blaft de grote herdershond nijdig tegen hen, maar hij zit lekker toch vast. Hermientje steekt haar tong tegen hem uit. De zwarte bramentong.

Tante Gerda schiet in de lach. „Wat zul je er van binnen ook zwart uitzien, Hermientje.”

Die kijkt vragend op. „Hoe dan?”

„Nou, je handen zijn zwart en je tong is zwart en al die bramen zijn naar binnen gegaan en maken je buikje ook zwart, denk ik.” Een beetje verschrikt zegt Hermientje: „is dat erg, een zwarte buik?”

„Nee, hoor! Dat gaat vanzelf weer over en niemand ziet er iets van. Maar die zwarte handen en die mond zien ze wel. En morgen moet je weer naar school. De juffrouw wil vast niet, dat je zulke vieze handen hebt. Hoe moet je die weer schoon krijgen?” Ja, daar heeft Hermientje natuurlijk niet aan gedacht, dat ze morgen weer naar school moet met schone handen . . . Ze wordt er stil van . . .

Maar zo heeft tante Gerda het niet bedoeld. Ze wou alleen maar even plagen.

„'t Gaat er best weer af, hoor! Met groene zeep en zand,” knikt ze geruststellend.

„Mijn mond ook met groene zeep en zand?” schrikt Hermientje. O nee, dat gaat niet best. Nou ja, die dan maar met gewone zeep.

7. Bij Hermientje thuis

Bij het weggetje naar de brug aarzelt tante Gerda even. Zal ze Hermientje alleen verder laten gaan? Nee, ze moet haar maar thuisbrengen en vertellen, dat het haar schuld is, dat ze zo laat komt.

Wat is Hermientje daar blij om! Tante Gerda gaat lekker mee. Nou zal moeder vast niet mopperen.

Maar ze behoeven niets te vertellen, want er is niemand thuis. Vader en moeder zijn al gaan melken. De tafel is afgeruimd. Alleen Hermientjes bord staat er nog en op het fornuis suddert haar warme prakje. Ze heeft immers nog geen warm eten gehad vandaag. Alleen maar de boterhammetjes vanmiddag in school. Daarom staan de aardappels en boontjes en een stukje vlees op het fornuis.

Hermientje krijgt opeens erge honger als ze dat ruikt. Ze zou zo wel de pan van het vuur willen nemen en wat op haar bordje doen. Zou het mogen van moeder?

Ze loopt naar het pannetje en tilt het deksel op. „'k Heb zo'n honger!”

Nou, tante Gerda denkt, dat moeder het niet erg zal vinden, wanneer ze nu gaat eten. Maar dan moet ze toch eerst de handen wassen.

Bij de pomp helpt ze de handjes boenen met groene zeep en een beetje fijn zand. 't Gaat er werkelijk aardig goed af. Alleen onder

haar nagels blijft een zwart randje achter. Dat wil echt niet weg. Maar de aardappels en boontjes en vlees smaken er later niet minder lekker om.

Tante Gerda blijft er gezellig bij zitten. Ze hebben samen hun handen gevouwen. En Hermientje, de oogjes stijf dicht, heeft ook gedacht aan de heerlijke bramen, die God heeft laten groeien om zo maar op te eten. Daar heeft ze ook stilletjes voor gedankt. En voor al het andere moois, dat ze vanmiddag beleefd heeft.

Terwijl Hermientje eet, kijkt tante Gerda de keuken eens rond. Hier is ze nog nooit geweest. Wel in de mooie kamer, toen Hermientje jarig was. Een beetje raar om hier zo maar te zitten, terwijl de vader en de moeder er niets van weten, vindt ze.

Op de tafel bij het raam ligt de krant van vandaag. En een sok, die moeder aan het breien was en een vodge papier . . .

Hermientje, die langzamerhand genoeg krijgt, ziet tante Gerda de richting van dat papiertje uit kijken en zegt met de mond halfvol: „Kijkt u maar eens op dat papiertje.”

Tante Gerda pakt het en loopt ermee naar Hermientje.

Die wijst: „Dat heb ik getekend op school.”

Een huisje is het en daarachter een heleboel bomen. Op zij van het huis iets op vier poten.

„Een konijn,” zegt Hermientje. „Die kon ik niet tussen de bomen tekenen, anders kon je er niks van zien. En daar woont u.”

Haar vinger prikt op het huis.

Tante Gerda glimlacht. Ze is maar blij, dat ze niet in dat huis hoeft te wonen. De muren staan scheef en de schoorsteen is vergeten. Maar ze vindt het erg leuk, dat Hermientje in school nog aan haar gedacht heeft.

Wanneer vader en moeder thuiskomen, staan ze beiden, de twee vriendinnen, een beetje schuld bewust bij de deur te wacht-

ten. Zal moeder nog gaan mopperen? Zal ze het erg vinden, dat Hermientje al gegeten heeft?

Nee, hoor! Moeder is helemaal niet boos.

„Als ze bij u is, ben ik helemaal niet bang, wanneer het een beetje laat wordt,” zegt ze. „U moet maar eens wat vaker hier komen. Dat vinden we gezellig, hè Hermientje?”

En dan gaat tante Gerda met een dankbaar gevoel naar haar huisje om ook wat te eten. Want van bramen alleen kun je niet leven.

8. Hermientje is een kikkertje...

De volgende dag laat de juffrouw opeens alle kinderen de handjes op de bank leggen. Ze moet eens kijken of die wel goed schoon zijn en geen zwarte nagels hebben.

Hermientje schrikt. Ze heeft er na de boenpartij met tante Gerda niets meer aan gedaan. De randjes onder de nagels zitten er nog.

„Foei, kind!” zegt de juffrouw. „Wat vies!”

Vies? Van die heerlijke bramen? Wanneer er zand aan zit, of zwarte vegen van het kachel aanmaken, zoals moeder soms heeft... dat is vies... Maar dit...?

„Van de bramen, juf,” fluistert ze.

Maar de juffrouw hoort het niet eens. Ze moppert op een ander, die ze ook niet al te schoon heeft.

Nee, Hermientje vindt de juffrouw opeens niets lief meer. Als ze zo op je bromt... Tante Gerda mopperde gisteren ook niet op haar vuile handen. Ze lachte en heeft erop geboend met groene

zeep en zand. Hermientje vindt het maar net goed, dat ze niet een mooie paddestoel voor de juffrouw heeft meegebracht. Die zou ze trouwens ook wel vies gevonden hebben.

Wanneer de zon op het gouden haar van de juffrouw schijnt, denkt Hermientje kwaad: Net stro. Niks mooi!

Ja, Hermientje is werkelijk boos en kijkt toch lekker niet naar het bord. Dat saaie bord met die malle tekens . . . Ze gaat denken aan konijntjes en gagel . . . Dàt zijn leuke woordjes, waar je op dansen kunt. Veel mooier dan dat flauwe: OO en AA . . .

De juffrouw moet wel drie keer haar naam noemen. Telkens dwalen Hermientjes ogen weer naar buiten, naar de zon en de blauwe lucht . . .

Tot het de juffrouw verveelt. Ze zegt, dat, als ze nu wéér niet naar 't bord kijkt, Hermientje maar moet lezen, wanneer de andere kinderen naar huis zijn.

Nou, daar heeft Hermientje natuurlijk ook geen zin in en ze doet dan maar mee. Tòch nog kwaad . . . Ze kan zich werkelijk niet voorstellen, dat je zo leert lezen . . . Maar tante Gerda zegt het, dus het zal dan wel zo zijn.

Wanneer ze na die lange saaie dag eindelijk thuiskomt, kan ze niet eens naar het huisje bij de beek, want tante Gerda moet werken bij haar mevrouw. En Hermientje wil juist zo graag naar de gagel en het konijnepaadje . . . Maar vooral naar de bramen . . . Moeder plukt bonen voor de weck. Hermientje heeft haar schooljurk uitgedaan en gaat spelen. Wat? Ze weet 't eigenlijk niet. Ze zou ook moeder kunnen gaan helpen, maar ze heeft zo'n erge bramenhonger . . .

En dan . . . zonder iets te zeggen, drentelt ze de kant uit van het bruggetje. Ze gaat langs het huisje, waar nu niemand is . . . Ze loopt de weg naar het bos . . . Ze komt bij de gagel, waar het konijnepaadje dwars doorloopt.

Kruidige gagel . . . het woordje, waar je op dansen kunt. Maar Hermientje heeft daar nu geen tijd voor. Ze moet verder naar het plankje over de sloot.

Ze ziet het al . . . Maar wanneer Hermientje haastig de plank over wil gaan, glijdt haar klompje, dat een beetje nat en glibberig is geworden van onderen, van het bruggetje af . . . Haar ene

been gaat mee . . . Ze kan niet meer overeind blijven staan. Hermientje plonst in de sloot . . . In die vieze moddersloot . . . 't Is er niet diep, maar van schrik gaat ze schreeuwen. Zo hard, dat de koeien met grote ogen opkijken van het rustige grazen. Meteen staat ze alweer, midden in de modder. Eén klomp nog aan en de andere ergens tussen de groene planten en de blubber. Ze glibbert naar de kant. Pakt zich vast aan een graspol en hijst zich omhoog . . . 't Lukt! Bijna is ze op het droge . . .

Nog één rukje aan de pol . . . Maar mèt dat ene rukje schiet de graspol los . . . Hermientje duikelt, met de armen omhoog en het plukje gras nog in haar hand, de sloot weer in . . . Ze schreeuwt nog veel harder dan daarnet.

„Boe!” antwoordt een koe. „Wat doet zo’n klein meisje dan ook helemaal alleen op die wiebelende plank!” Dan graast ze weer door. Ze heeft er ook verder niets mee te maken.

Dus moet Hermientje alleen maar zien, hoe ze dit opknapt. Maar ze is toch ook al groot! Ze gaat al op school! Vooruit! Ze probeert ’t opnieuw. Pakt weer het gras van de kant beet. Nu in beide handen. Ze trekt . . .

’t Is een zielig, vies en bedroefd Hermientje, dat een ogenblik later aan de kant van de sloot staat. Ze heeft maar één klomp aan en die staat vol modderwater. Zelfs in haar haren zit de viezigheid en wanneer ze met haar tong langs de lippen strijkt, omdat het daar zo kriebelt, proeft ze zand.

Dat is wat anders dan bramen . . .

9. Moeder is erg boos

Moeder plukt bonen, maar ze moet haast ophouden. De tafel moet klaargemaakt worden en het eten van Hermientje. Die zal nu toch wel op tijd thuis zijn, want ze is niet naar tante Gerda.

Wanneer ze met de emmer bonen de hoek van het huis om wil gaan, komt Hermientje eraan. En zó vies! Daar schrikt moeder nou toch wel van.

„Kind toch! Wat heb je gedaan?”

„k Ben in de sloot gevallen.”

„In de beek?” vraagt moeder. Ze weet immers niet van de sloot bij het weiland van boer Willems.

„Nee, in de sloot, achter het bos,” legt Hermientje uit.

„Ben je daar dan helemaal geweest? Op je eentje? Zo ver mag je toch niet gaan? En waar heb je de andere klomp? Wat zeg je? In de sloot? Hermientje dan toch!”

Moeder is heel boos! „Kom meel”

Hardhandig pakt ze Hermientje bij de hand. Ze gaan niet naar de keuken. Daar is Hermientje te vies voor. Foei, de modder druipt uit haar kleren. In het schuurtje doet moeder een teil vol water. Warm water van het fornuis. Ze peutert knoopjes en strikjes los en die hele berg viezigheid ligt even later aan Hermientjes voeten. Die staat bloot en rillerig op de stenen vloer . . . Maar het water in de teil is warm en moeders hand met het washandje erin toch wel lekker, al gaat het wat harder dan 's zaterdags. Dat komt, omdat moeder boos is. Ze is ook nog zó druk. Straks komt vader thuis en wil gaan eten en ze heeft nog niets klaar. Dan wordt het vanzelf laat met melken. Kan ze natuurlijk vanavond niet zover komen met de weck als ze wel wil . . . Allemaal door die ondeugende Hermientje. Die heeft ook altijd wat anders . . .

„Hier, een handdoek. Droog je maar af!”

Ze stopt met een vies gezicht alle kleren zo maar in de teil, waar Hermientje net ingezet en heeft. Straks zal ze die wel uitzoeken en spoelen en in de wasmachine doen. Ze veegt met haar hand over haar verhit gezicht.

En Hermientje staat ook maar over haar gezicht te poetsen. Want dat wil niet droog worden. Er lopen telkens weer tranen over. Moeder is ook zó boos! En de juffrouw was boos en zij zelf was

boos op de juffrouw. Omdat die zei, dat ze vies was. En nu was ze alweer zo vies. Zou ze wel weer goed schoon zijn? En zou de juffrouw het morgen ook ruiken, dat ze in die blubbersloot ge-

zeten heeft? Er komen nog meer tranen. Ze kan wel aan het boenen blijven.

Moeder ziet Hermientje vechten tegen de waterlanders. En dan moet ze toch wel even een kus op die trillende lipjes geven. Ze mag ook eigenlijk blij zijn, dat het zo goed afgelopen is. Ze had wel kunnen verdrinken. Hermientje moet meteen de nachtpon maar aan en na het eten dadelijk naar bed.

Ze begint opnieuw te huilen. Naar bed? Terwijl vader en moeder gaan melken? Helemaal alleen in huis?

Maar moeder zegt vastbesloten: „Natuurlijk! Dat is dan meteen een goede straf.” En ze gaat brood snijden en het pannetje eten van Hermientje klaarmaken.

Hermientje zit erbij in haar ponnetje . . . en 't is nog klaarlichte dag . . .

10. De grote vriendin

Tante Gerda gaat naar huis op haar krakende fiets. Ze komt van haar mevrouw in het dorp. Ze fietst over de weg, die naar de boerderij van Hermientjes vader gaat. Wanneer ze daar voorbij is, moet ze het bruggetje over en dan rechtsaf naar haar huisje. Langs de beek, waarin Hermientje zo graag haar bootje laat varen.

Hermientje . . . Tante Gerda glimlacht, wanneer ze aan haar denkt. Ze wordt al zo groot. Ze gaat al naar school. Hoe zou het vandaag met haar gegaan zijn? Zou ze goed meegelezen hebben van het bord? Of zou ze gedacht hebben aan het bos en de bramen?

Nu is ze bij de boerderij. De boerin is een aardig mens. „U moet maar eens vaker komen . . .,” heeft ze gezegd.

Opeens neemt ze een besluit. Ze zal eens gaan kijken, hoe Hermientje het vandaag gemaakt heeft. Ze draait de bocht om. Zet de fiets tegen de muur van het huis. Maar bij de deur aar-

zelt ze toch nog even. Zal ze 't wel doen? 't Is ook zo stil binnen. Kom, vooruit! De boerin heeft het immers zelf gezegd.

Wanneer ze voorzichtig de deur van de keuken opent, ziet ze de boerin bij de tafel bezig brood te snijden en Hermientje in haar nachtgoed op een stoel. Die kijkt heel verdrietig.

Maar dan piept de deur. Hermientje beurt haar hoofd op. Meteen begint haar gezichtje te stralen. „Tante Gerda!” roept ze.

Het grote broodmes van moeder houdt op met snijden. En moeders boze gezicht wordt wat vriendelijker.

„Kom binnen. Dat zal Hermientje goeddoen.”

„Hoe dan? Ze is toch niet ziek, hoop ik?”

„Nee!” lacht moeder. „Ze is in de sloot gevallen.”

Nu lacht moeder erom, verwondert Hermientje zich. Maar dat is toch beter dan dat boze gezicht. 't Is maar goed, dat tante Gerda gekomen is.

Die kijkt haar aan. „Toch niet de sloot met het plankje?”

„Ja,” knikt Hermientje. „'k Wou weer bramen zoeken. En toen gleed ik van het bruggetje af. En er was niemand . . .” Ze moet opeens weer even snikken. Heel eventjes maar. Want 't is nu gelukkig allemaal weer goed. Moeder is niet meer boos en tante Gerda is er . . .

Maar tante Gerda zegt verschrikt: „O maar, dan is het eigenlijk mijn schuld, want ik heb haar die sloot gewezen.” Ze kijkt verlegen naar moeder. Zal de boerin nu boos op haar worden? Nee, hoor! Moeder zegt lachend: „Maar daarom hoeft Hermientje er nog niet alleen naar toe te gaan en erin te vallen! Dat is heel erg dom.”

Er is geklos van klompen bij de deur. Vader komt eraan. „Tjonge, hebben we visite?” zegt hij. „Maar wat doet mijn kleine vrouwtje met de nachtpon aan? Dat hoort toch niet, wanneer je bezoek hebt?”

Nou krijgt vader het verhaal te horen. Die lacht erom. „Dus je wou weer een kikkertje zijn? Dan moet je eerst kunnen zwemmen, hoor! Vraag maar of de juffrouw op school je dat wil leren, in plaats van lezen. Omdat je liever een kikker wilt zijn.

Hermientje schatert. Ze ziet de juffrouw al op de buik liggen om haar voor te doen, hoe je zwemmen moet. Hè, wat is alles opeens weer vrolijk. Dat komt vast, omdat tante Gerda er is. En hoor nou eens! Moeder vraagt: „U blijft toch zeker eten? Kom, doe maar gauw de jas uit.”

Even later zitten ze met z'n vieren aan tafel. De boterhammen met kaas en leverworst smaken tante Gerda veel lekkerder dan wanneer ze alleen zit te eten in haar huisje. En Hermientje kijkt haar, tussen een paar happen door, dankbaar aan.

Vader grapt: „Gelukkig maar voor jou, dat tante Gerda gekomen is, anders had je vast een pak voor je broek gekregen, kleine wegloopster.”

„Dat kan toch lekker niet,” lacht Hermientje. „Ik heb niet eens een broekje aan.”

Nee, dat is zo. Maar daar zie je niets van, want haar nachtpon zit erover. Hermientje moet immers dadelijk na het eten naar bed? Wanneer vader en moeder gaan melken.

Vader gaat danken. En dan is hij even heel ernstig. Hij dankt ook voor Hermientje. Dat de Heer haar bewaard heeft . . .

Dan is het een ogenblik stil in de keuken. Ja, ze had wel kunnen verdrinken, Hermientje . . . Stel je voor, hun kleine meisje . . .

Al is ze af en toe wel eens ondeugend . . .

Moeder zegt aarzelend: „Misschien heeft tante Gerda nog even tijd om bij je te blijven als wij aan 't melken zijn? Dan hoef je nog niet naar bed.”

Tante Gerda denkt aan alles, wat ze nog had willen doen vanavond. Maar als ze de hunkerende oogjes van Hermientje ziet,

zegt ze: „O ja, dat is goed, hoor! We zullen ons wel vermaken, hè Hermientje . . .”

't Is laat geworden met al dat gedoe. En wanneer moeder de keuken uitloopt, kijkt ze zuchtend naar de emmer bonen, die bij de deur staat. Die wou ze nog wel afhalen en wekken vanavond. Er zal wel niets van komen . . .

Heeft tante Gerda de zucht gehoord? Misschien wel . . . Moeder is nog maar nauwelijks weg of ze pakt de emmer en commandeert: „Pak eens twee messen, Hermientje.”

Ze zetten de emmer tussen zich in. Tante Gerda haalt handig de bonen af. En Hermientje, op een stoof aan haar voeten, doet dapper mee. Ze kan het niet zo vlug, daarvoor is ze nog te klein . . .

Maar die kleine Hermientje heeft een grote vriendin, van wie ze erg veel houdt . . .

INHOUD

	blz.
1. Het bos	7
2. De ree	14
3. Op visite	19
4. De school	23
5. Tante Gerda weet zoveel!	26
6. Lekkere bramen	29
7. Bij Hermientje thuis	34
8. Hermientje is een kikkertje	36
9. Moeder is erg boos	39
10. De grote vriendin	42